

**הנחיות שמירה על סודיות,
הגנת הפרטיות ואבטחת
מידע לחוקרים**

גרסה 2.0
יוני 2025

אוניברסיטת רייכמן
Reichman University

אודות המסמך

א. מטרה

העלאת מודעות חוקרי האוניברסיטה העושים שימוש במידע אישי לנהלי הארגון בתחום אבטחת מידע, הגנת הפרטיות וסודיות המידע ואת חובותיהם מכוח החוק בנושאים אלו.

ב. מעקב שינויים

גרסה	תאריך	שינויים
1.0	01/02/2024	כתיבת הנוהל ונספחיו
2.0	25/09/2025	עידכון הנוהל והתאמתו למסמכי ועדת האתיקה

ג. כתיבה

כתיבה	שם
כותב גרסה נוכחית	מייק ריי (סמנכ"ל טכנולוגיות ומערכות-מידע), דניאל ברק (מנהל אבטחת-מידע), משרד עו"ד שבלת
ביקורת גרסה נוכחית	ועדת האתיקה

ד. אישור ותוקף

תהליך אישור	פירוט
אושר דירקטוריון (גרסה 1.0)	04/02/2024
אושר דירקטוריון (גרסה 2.0)	05/06/2025
כניסה לתוקף	06/06/2025

ה. תפוצה ושימוש

- 1) חוקרי אוניברסיטת רייכמן, לרבות עמיתי מחקר (להלן כולם ביחד ולחוד: "החוקר") הכפופים לתקנון אתיקה ונוהל מחקרים בבני אדם של האוניברסיטה.
- 2) **כל הזכויות שמורות** © מסמך זה והידע הכלול בו הינם קניינה הבלעדי של אוניברסיטת רייכמן ואינם ניתנים לשימוש ו/או לפרסום ו/או לגילוי ו/או להפצה ו/או להעתקה ו/או בחלקו, במישרין, ו/או בעקיפין ללא הסכמה מראש ובכתב של אוניברסיטת רייכמן.

ו. נספחים

שם	תיאור
נספח א'	אישור קריאת הנוהל
נספח ב'	רשימת תוכנות אבטחה להתקנה על מחשב שאינו מנוהל
נספח ג'	טופס הסכמה מדעת למשתתף

1. כללי

- 1.1. מטרת הנוהל היא להביא לידיעת חוקר באוניברסיטה, העושה שימוש במידע אישי במסגרת מחקר, את נהלי האוניברסיטה בתחום אבטחת מידע, הגנת הפרטיות וסודיות המידע ואת חובותיו עפ"י חוק בנושאים אלו.
- 1.2. נוהל זה חל על מחקרים העושים שימוש במידע אישי, כהגדרת המונח 'מידע אישי' בחוק הגנת הפרטיות, תקנות מכוחו ובתקנון האתיקה המוסדי. מחקרים אלה מחייבים אישור מראש של הנהלת מחלקת מערכות מידע ומחשוב באוניברסיטה בכל הנוגע להיבטי אבטחת-מידע והגנה על פרטיות.
- 1.3. אוניברסיטת רייכמן רואה חשיבות רבה שמחקר הנערך על ידי חוקריה ו/או בהשתתפותם ו/או מחקר הנערך במימונה ו/או בניהולה ו/או המיוחס לה ו/או על-ידי מי מטעמה, יתקיים בהתאם לכל הוראות הדין.
- 1.4. נוהל זה מוגש כשירות לציבור החוקרים באוניברסיטה וכולל המלצות והוראות ליישום הדינים הישראלים החלים לגבי מידע אישי והפניות להמשך העמקה בהוראות הדין. האוניברסיטה שומרת לעצמה את הזכות לשנות את הנוהל בכל עת.
- 1.5. יודגש, למען הסר כל ספק, כי נוהל זה נועד לסייע לחוקר בהכרת החובות המוטלות עליו עפ"י דין, אולם-
 - 1.5.1. אין בו כדי לקבוע כי המחקר הינו בהתאם להוראות כל דין, נוהל, אישור, חוזה או צו של רשות מוסמכת (לרבות, מבלי לגרוע, הוראות הגנת הפרטיות ו/או דינים של מדינות אחרות, בפרט דיני האיחוד האירופי או ארצות הברית), ו/או כי המחקר מקיים או עומד בדרישת הוראות כאמור.
 - 1.5.2. אין בו כדי להסיר מאחריות החוקר לביצוע המחקר ולתוצאותיו וכל הכרוך בו, לרבות לפי נוהל זה ו/או לפי כל דין, נוהל, אישור, חוזה או צו של רשות מוסמכת, ככל שחלים ולפי העניין.
 - 1.5.3. אין בו כדי להטיל כל אחריות על אוניברסיטת רייכמן, ו/או על מי מטעמה ו/או נציגיה, ביחס למחקר המבוצע ו/או ביחס להיבטי הפרטיות ואבטחת המידע במחקר ו/או ביחס לכל היבט הנוגע בו ו/או לאופן יישומו ו/או לפרשנות של נוהל זה או של הוראות כל דין או צו רלוונטיים אחרים, וזאת - הן כלפי החוקרים, הן כלפי המשתתפים במחקר והן כלפי כל צד שלישי כלשהו.
- 1.6. האחריות להגנת זכויותיהם של המשתתפים (ובפרט ביחס לנוהל זה וזכויות הנוגעות להיבטי הפרטיות) היא של החוקרים המבצעים את המחקר ועליהם בלבד, ולפיכך עליהם לנהוג בהתאם להוראות נוהל זה, הוראות נהלים רלוונטיים אחרים באוניברסיטת רייכמן וכן לפי כל דין, לרבות (מבלי לגרוע) התקנות שהותקנו מתוקף חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981 ("חוק הגנת הפרטיות") והנחיות הרגולטוריים הרלוונטיים לעניין הגנת הפרטיות.
- 1.7. נוהל זה בא להוסיף על כל נוהל אבטחת מידע וכל נוהל אחר של האוניברסיטה ולא לגרוע ממנו.
- 1.8. ככל שיובא לידיעת נציגי האוניברסיטה כי חוקר הפר את הוראות הדין כמפורט להלן או כי אירע אירוע אבטחת מידע חמור המחייב בדיווח לרשות להגנת הפרטיות, האוניברסיטה תדווח על כך לרשות להגנת הפרטיות.
- 1.9. מובהר, כי כל מחקר הכולל איסוף ועיבוד מידע אישי, כהגדרתו לעיל, יידרש מילוי טופס הסכמה מדעת לשימוש במידע אישי במסגרת מחקר אשר ייבחן על ידי ממונה על הגנת הפרטיות/ממונה על אבטחת המידע בארגון.
- 1.10. גרסה עדכנית של מסמך זה ניתנת לצפייה בכל עת [באתר האוניברסיטה](#).

2. תחולה

2.1. הנוהל חל על כל אדם המבצע מחקר וקשור באוניברסיטת רייכמן כעובד, איש סגל אקדמי או סטודנט, כהגדרתו בתקנון אתיקה ונוהל מחקרים בבני אדם של האוניברסיטה.

3. אחריות לביצוע הנוהל

3.1. חוקרי האוניברסיטה, כהגדרתם בתקנון אתיקה ונוהל מחקרים בבני אדם של האוניברסיטה.

4. רקע

4.1. הזכות לפרטיות מוכרת כזכות יסוד חוקתית ומוגנת בדין הישראלי בחוק הגנת הפרטיות.

4.2. בין היתר, החוק מגדיר פגיעה בפרטיות במקרים הבאים: שימוש בשם אדם, כינוי, תמונתו או קולו לשם מטרת רווח; הפרה של חובת סודיות שנקבעה בדין או שנקבעה בהסכם מפורש או משתמע לגבי ענייני הפרטיים של אדם; שימוש בידעה על ענייני הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר שלא למטרה שלמה נמסרה; פרסומו של עניין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם.

4.3. מידע אישי מוגדר כנתון הנוגע לאדם מזוהה או לאדם הניתן לזיהוי; לעניין הגדרה זו, "אדם הניתן לזיהוי" - מי שניתן לזהותו במאמץ סביר, במישרין או בעקיפין, ובכלל זה באמצעות פרט מזוהה, כגון שם, מספר זהות, מזהה ביומטרי, נתוני מיקום, מזהה מקוון, או נתון אחד או יותר הנוגע למצבו הפיזי, הבריאותי, הכלכלי, החברתי או התרבות.

4.4. מידע אישי בעל רגישות מיוחדת מוגדר ככזה הכולל מידע אישי על צנעת חיי המשפחה של אדם, על צנעת אישיותו ועל נטייתו המינית; מידע אישי המתייחס למצב בריאותו של אדם, ובכלל זה מידע רפואי כהגדרתו בחוק זכויות החולה; מידע גנטי כהגדרתו בחוק מידע גנטי; מידע על מוצאו של אדם; מידע על אודות עברו הפלילי של אדם; דעות פוליטיות, אמונות דתיות או השקפות עולמו; הערכות אישיות שנערכה מטעם גורם מקצועי; נתוני מיקום ונתוני תעבורה כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי; נתוני שכר ופעילות פיננסית; מידע שחלה עליו חובת סודיות בדין.

4.5. הפרת פרטיות עלולה להיחשב הן לעבירה פלילית והן לעוולה אזרחית (המאפשרת לנפגע לתבוע בגינה).

4.6. מאגר מידע מוגדר בחוק הגנת פרטיות כאוסף פרטי מידע אישי המעובד באמצעי דיגיטלי, למעט אחד מאלה: (1) אוסף לשימוש אישי שאינו למטרות עסק; או (2) אוסף הכולל רק שם, מען ודרכי התקשרות, לגבי 100,000 בני אדם או פחות, שאינו מלמד כשלעצמו על מידע אישי נוסף לגבי בני האדם ששמותיהם כלולים בו, ובלבד שלבעל האוסף או לתאגיד בשליטתו אין אוסף אחר הכולל פרטי מידע אחרים לגבי אותם בני אדם.

זכור! איסוף ושמירת מידע אישי ומידע בעל רגישות מיוחדת עשוי ליצור מאגר מידע אישי המטיל חובות בדין על בעל השליטה במאגר (בענייננו – החוקר). לכן, מומלץ לשקול בכוונה ראש מהו המידע הנדרש למחקר, לצמצם למינימום האפשרי את המידע הנאסף, להתמים את הנתונים, ולהימנע מאיסוף מידע מיותר שאינו דרוש לתכליות המחקר.

4.7. להלן הוראות הדין העיקריות החלות על מאגר מידע:

א. חוק הגנת הפרטיות מגדיר מהי פגיעה בפרטיות, ומפרט את דרישות הדין ביחס להגנת הפרטיות במאגרי המידע. דרישות אלו כוללות בין היתר:

(1) **רישום המאגר ברשם המאגרים** – לפי חוק הגנת הפרטיות, מאגר חייב ברישום בהתקיים אחד מאלה:

(א) מטרתו העיקרית היא איסוף מידע אישי לשם מסירתו לאחר כדרך עיסוק או בתמורה ויש במאגר מידע אישי על יותר מ-10,000 בני אדם;

(ב) בעל השליטה במאגר המידע הוא "גוף ציבורי" אלא אם כן מאגר המידע כולל מידע אישי על עובדי הגוף הציבורי בלבד.

בענייננו, מכיוון שמרבית המאגרים הנוצרים לצורך ביצוע מחקרים נמצאים באחריות החוקרים ולא באחריות האוניברסיטה (כמאגרים המנוהלים בידי יחיד, כפי שיוגדר להלן), ככלל לא תקום חובה לרשום את המאגרים.

(2) **חובת הודעה לרשות הגנת הפרטיות** – מאגרי מידע שאינם חייבים ברישום אך כוללים מידע בעל רגישות מיוחדת ומעל 100,000 נושאי מידע, מחויבים בחובת ידוע לרשות להגנת הפרטיות תוך 30 ימים מהתקיימות האמור.

ב. תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), תשע"ז-2017 (להלן: "תקנות אבטחת מידע"). התקנות מבחינות בין מספר סוגי מאגרים ובהתאם קובעות את דרישות אבטחת המידע. להלן פירוט המאגרים הרלוונטיים בד"כ למחקרים באקדמיה:

(3) **מאגר המנוהל בידי יחיד** –

(4) מאגר מידע שמנהל יחיד ואשר רק היחיד ולכל היותר שני בעלי הרשאה נוספים רשאים לעשות בו שימוש ובאפשרותם לעשות בו שימוש, ולמעט מאגרי מידע כמפורט להלן:

(5) (1) מאגר מידע שמטרתו העיקרית היא איסוף מידע לצורך מסירתו לאחר כדרך עיסוק; (2) מאגר מידע שיש בו מידע על אודות 10,000 אנשים ומעלה;

(6) (3) מאגר מידע הכולל מידע שבעל המאגר כפוף בשלו לחובת סודיות מקצועית לפי דין או לפי עקרונות של אתיקה מקצועית;

(7) **מרבית מאגרי המידע המוקמים על ידי חוקרי האוניברסיטה לטובת מחקריהם יכללו בהגדרה הזו. להלן קישור** למידע נוסף מאתר הרשות להגנת הפרטיות אודות אופן שמירת אבטחת המידע.

(8) **מאגר עליו חלה רמת אבטחה בסיסית** – מאגר מידע שלא כולל מידע מזוהה שהוא לפחות אחד מהבאים: רפואי; נפשי; כלכלי; עבר פלילי; נתוני תקשורת מסוימים (דוגמת מיקום); ביומטרי; גנטי; דעות פוליטיות; אמונות דתיות; הרגלי צריכה שניתן ללמוד מהם על אישיותו של אדם, אמונתו ודעותיו; או מאגר מידע שכולל מידע מזוהה כמפורט לעיל אך מספר בעלי ההרשאה למאגר אינו עולה על עשרה.

(9) **מאגר עליו חלה רמת אבטחה בינונית** – המידע המזוהה במאגר הינו לפחות אחד מהבאים: רפואי; נפשי; כלכלי; עבר פלילי; נתוני תקשורת מסוימים (דוגמת מיקום); ביומטרי; גנטי; דעות פוליטיות; אמונות דתיות; הרגלי צריכה שניתן ללמוד מהם על אישיותו של אדם, אמונתו ודעותיו.

במקרים האלה, חלות הוראות החוק הבאות - המדריך המלא ליישום תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע)

5. המלצות לשימוש ב"מידע אישי" במסגרת מחקרית

5.1. שלב כריית המידע

5.1.1. תכנון המחקר

- **הגדר במדויק את המידע שייאסף מהמשתתפים בהתאמה לתכליות המחקר.**
במסגרת פרוטוקול המחקר, ציין תכלית ברורה ומנומקת לכל פריט מידע (שאלה או מידע אישי) בדגש על מחקרים העוסקים במידע בעל רגישות מיוחדת כמוגדר בסעיף 4, הנאסף במסגרת המחקר והמנע מאיסוף מידע עודף שאינו משרת את תכליות המחקר.
 - **צמצם את המידע האישי הנאסף מהמשתתף למינימום הנדרש** לצורך השגת תכליות המחקר. הגדר במדויק מהם פריטי המידע הנדרשים ונמק לצד כל פריט כיצד הם מסייעים לקידום המחקר. הסר בקשות לפריטי מידע שאינן חיוניות.
 - **המנע ככל האפשר מאיסוף מידע מזהה.**
במידה והינך מגיע למסקנה כי יש צורך בפריטי מידע מזהים, יש לבצע צעדים להתממת המידע ולהימנע ככל הניתן מאיסוף מידע מדויק, כל זמן שאין בכך פגיעה בתכליות המחקר.
- דוגמאות:**

- **גיל:** רצוי לציין טווח גילאים, למשל: גיל 30-35.
 - ככל שנדרש הגיל המדויק, יש לציין את גיל המשתתף ולא תאריך לידה מלא.
 - **כתובת מגורים:** יש להסתפק בזיהוי גיאוגרפי כללי (דוגמת עיר או אזור).
 - **שם:** שימוש בשמות בדויים או מספרים סידוריים.
- ככל שהינך סבור כי יש חשיבות לשמירת המידע המזהה (לדוגמה לצורך ביצוע מחקר המשך) מומלץ לשמור "מפתח זיהוי" בנפרד ממסמכי המחקר, הכולל את פרטי המשתתפים והשם הבדוי שניתן להם במחקר. יש לוודא כי הגישה למפתח ההצפנה מאובטחת ולהגדיר מורשה גישה יחיד.

5.2. ביצוע המחקר

- 5.2.1. במסגרת פרוטוקול המחקר, תכנן מראש את אופן איסוף המידע.
- 5.2.2. לביצוע המחקר, נדרש לעשות שימוש באמצעות משאבי המחשוב המאובטחים של האוניברסיטה.
- 5.2.3. במידה ונדרש לבצע מחקר באמצעות משאבים אחרים, יש לאשר הצורך מול מנהל אבטחת-המידע של האוניברסיטה, ובכפוף לקיום מערכות והגדרות אבטחה בסיסיות במחשב או במערכות "ענן" (בהתאם לסעיף 6 בהמשך).
- 5.2.4. במידה והנכם אוספים מידע מזהה, יש לקבל ולתעד את הסכמת המשתתף כמפורט בהמשך מסמך זה.

5.2.5. איסוף מידע באמצעות מפגש אישי

5.2.5.1. השיטה הטובה למזעור הפגיעה בפרטיות המשתתפים והגנת המידע הנאסף הינה איסוף מידע באמצעות מפגש אישי עם המשתתף, בו נאסף כל החומר הדרוש תוך הקלדת המידע המחקרי ישירות למחשב וצמצום מינימלי של שימוש בניירת. לשם כך, מומלץ לתכנן מראש את איסוף המידע, לקבוע מפגש אישי עם המשתתף במקום ציבורי בו יש מרחב פרטי לשיחה, ולתעד את המחקר במתן מספר סידורי לכל משתתף.

5.2.6. איסוף מידע באמצעות פלטפורמות מקוונות (אבטחת מידע)

5.2.6.1. איסוף מידע באמצעים דיגיטליים המותקנים במכשירים פרטיים, דוגמת: שיחות וידאו, העברת סקרים ושמירת תוצאות בתוכנות לא מאובטחות (לרבות כאלו העושות שימוש משני במידע הנאסף או מבצעות שירותי גיבוי), טומן בחובו סיכונים פרטיות והגנת מידע רבים, ולפיכך בין היתר מומלץ לאסוף המידע באמצעות מפגש אישי כמפורט לעיל.

5.2.6.2. במידה והחוקר בוחר לעשות שימוש בפלטפורמה מקוונת, יש לנקוט באמצעי הזהירות הבאים: בחירת החלופה המתאימה ביותר בהתאם לרגישות המידע שנאסף; היכרות עם סיכונים אבטחת המידע של המערכת ויישום ההמלצות למניעתם (למשל הימנעות משימוש בשירותי גיבוי פרטיים בענן);

5.2.6.3. בנוסף, ליידע מראש את המשתתף על עצם איסוף המידע (כולל על השלכות אי הסכמתו לאיסוף המידע) ולקבל את הסכמת המשתתף מראש לגבי אופן איסוף המידע בהתאם לדרישות סעיף 5.2.7 להלן ולציין בפניו את המהלכים שבוצעו למזעור הסיכונים.

5.2.6.4. שמירת הפרטיות - במידה והמחקר מבוצע באמצעות שיחת וידאו, יש לתכנן מראש עם המטופל את מתכונת הריאיון: לקבוע מראש בשעה ומועד בהם ניתן לקיים את השיחה ללא הפרעות ללא מאזינים נוספים ברקע; במידה והמשתתף מבצע את הריאיון מביתו, לבקש מהמשתתף להציב את המצלמה באופן שאינו חושף את סביבתו שלא לצורך.

5.2.6.5. צילום / הקלטת מפגשים - ככלל, חל איסור על צילום מפגשים עם משתתפים. יש להימנע מהקלטת המפגשים עם המשתתפים, שכן הדבר יחייב את החוקר באמצעי אבטחה מחמירים לשמירת מאגר הצילומים. ככל שהחוקר בוחר להקליט את המפגשים, עליו: א. לאשר פרטנית את הצורך מול מנהל הגנת הפרטיות וגם מול מנהל אבטחת-המידע של האוניברסיטה.

ב. עליו לקבל הסכמה מפורשת מראש מהמשתתפים ולעמוד בכל הוראות הדין.

5.2.7. קבלת הסכמה מדעת מהמשתתף חתומה וערוכה כדין-

5.2.7.1. במחקר שאינו מצריך אישור ועדת אתיקה מראש - על החוקר להחתים את המשתתפים על

טופס הסכמה מדעת בנוסח המצורף **כנספח ג'** אשר יכלול על החוקר להחתים את המשתתפים על טופס הסכמה מדעת בנוסח המצורף כנספח הכולל: הסבר מפורט אודות שלבי השימוש במידע: אופן האיסוף; התכליות; המידע הנאסף; מקורות המידע לאיסוף (לדוגמה האם ייאסף מידע אודות המשתתף מהאינטרנט); מורשי הגישה למידע; אופן עיבוד המידע (כולל התוכנות); אופן השימוש במידע והצלבנו עם מקורות מידע אחרים; אופן ותקופת שמירת המידע; הזכות לעיון במידע האישי ובקשה לתיקון ומחיקת מידע; היעדר חובה חוקית למסור את המידע; משמעויות אי מסירת המידע; איסור המשך השימוש בו במסגרת תקופת שמירת המידע; אופן פרסום המידע; פרטי יצירת קשר עם בעל השליטה במידע. החוקר ישלח עותק של הטפסים החתומים להנהלת מחלקת מערכות מידע ומחשוב באוניברסיטה.

(מצ"ב כנספח ג' פורמט כדלקמן)

5.2.7.2. במחקר שהוגש לאישור ועדת אתיקה בית ספרית או מוסדית - על החוקר להחתים את

המשתתפים על טופס הסכמה מדעת בנוסח המצורף לטופס אישור המחקר על ידי ועדת האתיקה וישלח עותק של הטפסים החתומים גם להנהלת מחלקת מערכות מידע ומחשוב באוניברסיטה.

5.2.7.3. בנוסף, ההוראות החלות על טופס ההסכמה מדעת וההקפדה על כללי הפרסום המחקריים, כמפורט בנהלי ועדת האתיקה, תקפות גם לשימוש במידע אישי בהתאם לדיני הפרטיות ונוהל זה.

5.3. שלב עיבוד המידע

5.3.1. נדרש לבצע את עיבוד המידע במשאבי המחשוב המאובטחים של האוניברסיטה (מחשב או "ענן").

5.3.2. אם קיים צורך לבצע עיבוד מידע במשאבי מחשוב שאינם של האוניברסיטה, השימוש מותנה באישור מנהל אבטחת-המידע של האוניברסיטה ובכפוף להצגת מתווה לאנונימיזציה מלאה של הנתונים, בהתאם לכללי ההתממה שהוגדרו בסעיף 5.1.

5.3.3. יעשה שימוש בתוכנות בעלות רישיון חוקי בלבד, בהתאם למחשב המחקר עליו מבוצע העיבוד.

5.3.4. שימוש בתוכנות Freeware ייעשה בכפוף לווידוא אל מול תנאי ההסכם של התוכנה, שאינה דורשת שיתוף נתונים מול יצרן/כותב התוכנה. יש לשים דגש לנושא בשימוש ב-GNU GPL.

5.3.5. עיבוד מידע באמצעות מערכות בינה מלאכותית - במידה והחוקר בוחר לעשות שימוש במערכות בינה מלאכותית, יש לנקוט באמצעי הזהירות הבאים:

- 5.3.5.1. ככלל, אין להעלות מידע אישי גלוי ומזוהה למערכת בינה מלאכותית ויש לנקוט בהליך אנונימיזציה או פסאדו-אנונימיזציה.
- 5.3.5.2. ככל והדבר נדרש:

- יש לקבל את הסכמת נושאי המידע לעיבוד המידע האישי שלהם במערכת בינה מלאכותית.
- אין להשתמש במערכת בינה מלאכותית "חינמית".

- יש לוודא כי המערכת לא שומרת מידע אישי ולא משתמשת במידע אישי לצורך אימון מודל הבינה המלאכותית.
- יש לוודא כי הבעלות על הקלט ועל הפלט של מערכת הבינה מלאכותית נותרת בידי המשתמש בלבד.
- יש לבחון את סיכוני אבטחת המידע והפרטיות של המערכת ויישום ההמלצות למניעתם.
- מומלץ להתייעץ עם הממונה על אבטחת המידע או ממונה על הגנת הפרטיות טרם שימוש במערכת בינה מלאכותית לקבלת הנחיות קונקרטיות ונוספות.

5.4 שלב שמירת המידע

5.4.1 היקף המידע הנשמר

5.4.1.1. בהיבטי פרטיות הרלוונטיים למחקר, יש להבחין בין 2 סוגי מידע:

- מידע גולמי - המידע שנאסף מהמשתתף, ועשוי להכיל מידע אישי, פרטים מזוהים או כאלו העשויים להוביל לזיהוי, כפי שהוסבר לעיל.
 - מידע מעובד - המידע שנוצר ע"י החוקר במסגרת מחקרו, וכולל מידע אנונימי, מיצרפי (אגרגטיבי) ע"י הקבצה של פריטי המידע הגולמי.
- למשל: המחקר בוצע בקרב 30 תלמידים בשנה א'.

5.4.1.2. יש לשמור את המידע המחקרי, בפרט טפסי ההסכמה מדעת, בהתאם לכללים המקובלים בעולם המחקר ביחס לסוג המחקר (לדוגמה - עבודת סמינריון, עבודת תזה וכו') ובהתאם לכללי הפרסום האקדמי.

5.5 שלב סיום המחקר - מחיקת המידע

- 5.5.1. יש להימנע משמירת מידע גולמי עודף שאינו משרת את תכליות המחקר ולמחוק אותו מיידית ככל שנאסף. יש למחוק את המידע גם ממערכות הגיבוי, מהענן ומסל המחזור.
- 5.5.2. בסיום המחקר, אם הדבר עולה בקנה אחד עם כללי המחקר המקובלים הרלוונטיים למחקר, מומלץ למחוק את המידע הגולמי על מנת למזער את סיכוני פרטיות ואבטחת מידע. יש לתכנן מראש בפרוטוקול המחקר מהו המידע שיישמר בסיומו, ולעדכן את המשתתף בתקופת השמירה הצפויה בטופס ההסכמה.
- 5.5.3. כל זמן שהמידע הגולמי שמור באופן הניתן לזיהוי אצל החוקר, זכאי המשתתף לזכות העיון, התיקון והמחיקה של המידע האישי שלו. אם החוקר שומר מפתח זיהוי או מידע מזוהה, עליו לעדכן את המשתתף בטופס ההסכמה בדבר זכויותיו. אם החוקר אינו שומר את המידע מזוהה, יש לציין זאת בטופס ההסכמה ולהבהיר כי לא ניתן יהיה לתקן או לעיין במידע.

6. הנחיות אבטחת-מידע נוספות לשמירת מידע מחקרי

6.1. בנוסף לעמידה בדרישות הרשות להגנת הפרטיות כפי שמפורטות במדריכים שקישוריהם צורפו לעיל, יש לפעול באופן הבא:

6.2. מערכות אבטחה נדרשות:

6.1.1. מחשב ארגוני מנוהל – יקבל את מערכות ההגנה של הארגון, כל זמן שמחובר לרשת הארגון.

6.1.2. מחשב לא-ארגוני – המחשב יעמוד בתנאי אבטחת-המידע כדלקמן:

א. מחשב עליו נשמר מידע אישי רגיש ומזוהה יהיה מוצפן באמצעות תוכנות הצפנה מוכרות, כגון BitLocker של מיקרוסופט.

ב. על המחשב תותקן תוכנת הגנה (ראו נספח ג') הכוללת לפחות את התכונות הבאות:

- Anti-Virus (חובה)

- Mail Protection (חובה)

- Anti-Ransomware (חובה)

- Web Security (חובה)

- Firewall (חובה)

- Anti-Phishing (מומלץ)

- Network Attack Protection (מומלץ)

- תוכנת ההגנה תהיה עם אפשרות עדכון של לפחות ברמה החד-יומית

- תוגדר ביצוע בדיקה על כלל המחשב לפחות פעם בשבוע.

ג. גישה למחשב תהיה באמצעות סיסמה ארוכה מורכבת באורך 12 תווים לפחות או בגישה ביומטרית.

6.1.3. "ענן" ארגוני (של רשת האוניברסיטה) – בהתאם למדיניות האוניברסיטה.

6.1.4. "ענן" לא-ארגוני (מחוץ לרשת האוניברסיטה) – יש לוודא הגדרת סיסמה מורכבת/לא פשוטה בת 10 תווים לפחות + הפעלת הזדהות רב-שלבית.

6.3. מיקום שמירת המידע

א. מערכות ארגוניות מאובטחות –

- ככלל, עדיפות לשמירה בתיקיות הרשת של האוניברסיטה.

- בכונן המחשב – במידה והמחשב עבר הצפנה מאושרת (כגון הצפנת BitLocker של מיקרוסופט)

- כונן "ענן" של רשת האוניברסיטה – ללא מגבלה. במקרה של שיתוף יש לשותף רק גורמים תוך-ארגוניים בצורה מפורשת. לצורך שיתוף גורמי חוץ יש להתייעץ עם מנהל אבטחת-המידע של האוניברסיטה. מכל מקום, יש לוודא שגישה ניתנת רק לאחר אישור פרטני של החוקר הראשי במחקר.

ב. מערכות חיצוניות לרשת האוניברסיטה:

- מחשב - במידה והמחשב עבר הצפנה מאושרת (כגון הצפנת BitLocker של מיקרוסופט) ובנוסף הותקנו בו מערכות אבטחה כפי שהוגדר בנוהל.

- "ענן" - מידע מותמם בלבד בהתאם להנחיות הרשומות בסעיף 5.1. יש לוודא הפעלת הזדהות רב-שלבית בגישה ל"ענן".

6.3. שמירת סודיות

- 6.3.1. חוקר ישתף במידע אישי רק גורם אשר הוגדר כ"עמית מחקר" והגיש הצהרת חוקר לוועדת האתיקה.
- 6.3.2. על החוקר לפעול לצמצום חשיפת המידע לעמיתי המחקר למינימום הנדרש והרלוונטי לצורך עבודתם.
- 6.3.3. יש להשתמש במידע רק לתכלית המחקר המוגדרת, ואשר לשמה התקבל אישור ועדת האתיקה והסכמת המשתתפים.
- 6.3.4. על החוקר להקפיד לשמור על סודיות המידע האישי גם במצבים הבאים:
 - מסכי מחשב, מסמכים מודפסים או ציוד מחשב המכילים מידע אישי או מידע חסוי יוצבו, יישמרו וינעלו כך שהמידע לא ייחשף לגורמים לא מורשים והחוקר יקפיד למנוע מגורמים לא מורשים עיון במידע החסוי ובמידע האישי.
 - יש לגרוס כל מסמך המכיל מידע אישי או לתיק אותו אם יש צורך מחקרי המחייב בשמירה.
- 6.3.5. החוקר, לרבות עמית המחקר, מחויב:
 - א. לשמור על מידע אישי אליו נחשף במסגרת המחקר בסודיות מוחלטת;
 - ב. לא לגלות המידע אישי לכל גורם אחר אשר אינו מעורב במחקר.
 - ג. לא לגלות אותו לכל גורם מחוץ לאוניברסיטה אלא בהסכמת המשתתף במחקר (נושא המידע) או כשהדבר מחויב על פי דין;
 - ד. לשמור על המידע האישי מפני דליפה, בין היתר על ידי קיום עקרונות אבטחת המידע המפורטים בנוהל זה, בנוהלי האוניברסיטה ובהתאם לדרישות הדין.

6.4. הוצאת מידע מאוניברסיטת רייכמן

- 6.4.1. חל איסור להוציא מידע מחקרי אל מחוץ לאוניברסיטה ו/או להעביר מידע לגורמים חיצוניים למעט במקרים שאושרו מראש ע"י ועדת האתיקה, ובכפוף לנוהל זה ובאישור מראש ובכתב של מנהל הגנת הפרטיות והממונה על אבטחת המידע.
- 6.4.2. מידע יועבר, לאחר קבלת האישור, בצורה מאובטחת ומוצפנת בלבד, בהתאם לתנאים המפורטים באישור.

6.5. אבטחת מידע במחשב ובעמדת העבודה

- 6.5.1. יש להקפיד על שמירת ניירת או מדיה המכילים מידע אישי או מידע חסוי במיקום מאובטח (ארון נעול, מגירה נעולה או כספת).
- 6.5.2. אין להשאיר מחשב נייד ללא השגחה ברכב נעול ובמקומות ציבוריים כגון: בתי קפה, מלונות, שדות תעופה וכדומה
- 6.5.3. יש לנעול המחשב בעת עזיבת העמדה (ע"י פקודת WINKEY+L / CTRL+ALT+DEL).
- 6.5.4. יש לוודא כי המחשב מוגדר עם סיסמה לפתיחה והגדרת נעילה לאחר זמן אי-שימוש של 30 דקות.
- 6.5.5. אין לפתוח הודעות דואר אלקטרוני או קבצים מצורפים אשר מקורם אינו מוכר.

6.6 שם משתמש וסיסמא:

- 6.6.1 חל איסור מוחלט למסור את שם המשתמש ו/או הסיסמא שלך לאדם אחר או להשתמש בשם משתמש וסיסמא של אדם אחר.
- 6.6.2 יעשה שימוש בסיסמה מורכבת בהתאם למדיניות אבטחת-המידע העדכנית לעת ביצוע המחקר. לחילופין ניתן להשתמש בפתרונות זיהוי ביומטרי.
- 6.6.3 יש להימנע משמירת הסיסמא במקום בו היא עלולה להיחשף.
- 6.6.4 בכל מקרה של חשיפת הסיסמא או חשד לחשיפתה, יש להחליף את הסיסמא מיידית ולדווח למנהל אבטחת המידע אודות המקרה.

6.7 שימוש במדפסות, בסורקים ובמכשירי פקס

- 6.7.1 החוקר אחראי לאסוף את החומר ששלח להדפסה והכולל מידע אישי או מידע חסוי מהמדפסת מיד לאחר שליחתו להדפסה, על מנת לוודא כי החומר המודפס לא ייקרא או יילקח ע"י גורם לא מורשה.
- 6.7.2 על חוקר המבצע סריקה של חומרים הכוללים מידע אישי או מידע חסוי לוודא כי בסיום הסריקה החומר הסרוק הגיע ליעד הנכון וכי הוא אסף את החומרים אותם סרק.

6.8 גישה לרשת האינטרנט

- 6.8.1 אין להמשיך לגלוש באתר כאשר הדפדפן / תוכנת האבטחה מתריעה על סכנת אבטחת מידע.
- 6.8.2 אין לשתף מידע אישי וחסוי ברשתות חברתיות.
- 6.8.3 אין להעלות כל מידע אישי לכוני אינטרנט (Drop Box, Google Drive וכדומה). בכל מקרה של צורך עסקי להעברת נפח מידע גדול לגורם צד ג', יש להתייעץ עם מנהל אבטחת המידע.

6.9 תחזוקת מחשב

- בכל מקרה של צורך בביצוע החלפת כונן קשיח במחשב המחקר יש להתייעץ עם ממונה אבטחת המידע באוניברסיטה, לפני ביצוע התיקון.

7. דיווח - יש לדווח למנהל אבטחת המידע של האוניברסיטה במקרים הבאים:

- חשיפה או חשד לחשיפה של מידע אישי או פרטי לגורם לא-מורשה.
- חשיפה או חשד לחשיפה סיסמת המחשב לגורם לא-מורשה.
- אובדן המחשב או כל מדיה שעליה שמור מידע רגיש.
- גילוי וירוס או פוגען אחר במחשב.
- אי-עמידה בכל אחת מההנחיות כפי שפורטו במסמך זה.

8. האוניברסיטה שומרת לעצמה את הזכות לבצע בקרות בנושאי אבטחת-מידע והגנת הפרטיות במחשבי המחקר.

נספח א'

אל:

ועדת אתיקה

מנהל אבטחת מידע

מנהל הגנת הפרטיות

הנדון: הנחיות אבטחת המידע לעובד באוניברסיטת רייכמן

הנני מאשר/ת שקראתי והבנתי את ההנחיות שבנדון, ומתחייב לנהוג על פיהן:

שם החוקר: _____

ת.ז.: _____

שם המחקר: _____

פרטי יצירת קשר: _____

תאריך: _____

חתימה: _____

הבהרה: כל גורם המשתתף במחקר, דוגמת עמית מחקר או עוזר מחקר מחויב בחתימה על נספח זה.

נספח ב'

רשימת תוכנות אבטחה להתקנה על מחשב שאינו מנוהל

הרשימה מתאימה למחשבים מבוססי מערכת-הפעלה Windows ומערכת-הפעלה MacOS:

1. Bitdefender Antivirus

2. Intego

3. TotalAV

4. Panda

טופס הסכמה מדעת לשימוש במידע אישי במסגרת מחקר

טופס זה מיועד למחקרים בהם נעשה שימוש במידע אישי אך אשר אינם מצריכים אישור ועדת אתיקה מראש.

חלק א: הסבר של החוקר אודות השימוש במידע האישי הנאסף מהמשתתף במחקר

1. הסבר אודות המחקר והצורך באיסוף מידע

2. המידע הנאסף (פירוט כל השדות)

3. אופן האיסוף (כגון שאלונים, ראיונות) ומקורות המידע לאיסוף (כגון אינטרנט);

4. תכליות האיסוף (לכל שדה מידע)

5. האם המידע יעבור הליך אנונימיזציה או פסאודו-אנונימיזציה? (אנונימיזציה ופסאודו-אנונימיזציה הן שיטות לשמירה על פרטיות המשתתפים נסיינים ואבטחת מידע רגיש. אנונימיזציה – שינוי או הסרה של מידע רגיש ממערכי הנתונים; פסאודו-אנונימיזציה – המרתחלפת המידע האישי כך שלא ניתן ליחסו למשתתף מסויים ללא מידע נוסף מזהה אישי במזהים מזויפים))

6. אופן עיבוד המידע (מיקום, משאבים ותוכנות).

7. אופן השימוש במידע והצלבתו עם מקורות מידע אחרים

8. גורמים נוספים שהמידע צפוי להיות משותף עימם

9. אופן ותקופת שמירת המידע

10. הזכות לעיון במידע האישי ובקשה לתיקון ומחיקת מידע ואיסור המשך השימוש בו במסגרת
תקופת שמירת המידע, לרבות פרטי איש קשר לבקשה למחיקה

אופן פרסום המידע

חלק ב': הסכמה מדעת לשימוש במידע האישי של המשתתף במחקר

אני, _____ (שם מלא), מסכים בזאת מרצוני החופשי להשתתף ולמסור מידע אישי

במסגרת מחקר בנושא _____

שנערך ע"י _____

בחתימתי מטה, אני מאשר כי קראתי והבנתי את ההסבר אודות השימוש במידע האישי שלי, כי הובהר לי כי אין כל חובה חוקית למסור את המידע האישי וכי ללא מסירת המידע האישי ייתכן ולא אוכל לקחת חלק בהשתתפות במחקר. כמו כן, ניתן לי מידע בדבר אפשרויות המימוש של זכויותיי ביחס למידע האישי שלי, וכן שהייתה לי הזדמנות לשאול שאלות ולקבל תשובות עליהן לשביעות רצוני.

ידוע לי כי אני חופשי להפסיק בכל עת את השתתפותי במחקר וכי אם אבחר לעשות כן לא תהיה לכך כל השלכה ולא אפגע בכל דרך שהיא.

חתימה: _____

הצהרת נציג המחקר:

ההסכמה הנ"ל ניתנה מהמשתתף לאחר שהסברתי לו את כל האמור ולאחר שווידאתי כי קרא את דפי ההסבר וכי הסבריי בעל פה הובנו על ידו כראוי.

שם: _____

חתימה: _____

תאריך: _____